

Bildande av Naturreservatet Västra Kulltorp i Katrineholms kommun

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser har märkts ut i fält.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet (se *Reservatsföreskrifter*).

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatets namn ska vara *Naturreservatet Västra Kulltorp*.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Naturreservatet Västra Kulltorp
Naturvårdsregister ID	1104007
Natura 2000-område	Hålvetten-Näsnaren (SE0220204)
Kommun	Katrineholm
Församling/socken	Björkvik/Björkvik
Lägesbeskrivning	Beläget ca 8 km söder om byn Strångsjö vid sjön Näsnaren
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Areal	89 ha, varav land 54,1 ha 31,2 ha produktiv skogsmark

Fastigheter (markägare)

Katrineholm Västra Kulltorp 1:5 (Staten)

Nyttjanderätter/servitut

Servitut för väg Västra Kulltorp 1:5

0483-14/27.1-7

Servitut för väg Västra Kulltorp 1:5

0483-93/25.1

Servitut för väg Kulltorpsstugan 1:3

0483-93/25.1

Servitut för vatten Kulltorpsstugan 1:2

04-84/307.23

Ledningsrätt Vattenfall Östnät AB

0483-02/36.1

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara och utveckla den biologiska mångfald av främst kärlväxter och svampar som är knuten till kalkrika markförhållanden. Syftet är också att bevara värdefulla naturmiljöer som triviallövskog, ädellövskog, barrblandskog och naturbetesmark. Livsnödvändiga miljöer och strukturer för sällsynta och hänsynskrävande arter i området, såsom gamla grova lövträd, död ved och goda markförhållanden ska upprätthållas. Syftet är även att ge besökare möjlighet att se och uppleva områdets naturtyper och sällsynta arter.

Syftet ska nås genom att skogen undantas från skogsbruk och andra exploateringar. Delar av området lämnas orörda för att utvecklas genom intern dynamik. Bete bibehålls som störningsfaktor. Andra naturvårdande åtgärder utförs i restaureringssyfte, exempelvis frihuggning av vidkroniga träd samt borttagande av inväxande gran. Områdets tillgänglighet för besökare ökas genom enkla anordningar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper inom ramen för syftet med reservatet ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Reservatsföreskrifter

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan.

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.

2017-06-21

511-1363-2013

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det i reservatet förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka träd eller buskar.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon, med undantag för uttransport av fäلت vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande. Undantag gäller även för innehavare av fastighet Kulltorpstugan 1:3 att nyttja befintlig väg genom reservatet till fastigheten i enlighet med gällande servitut (se fastighetsförteckning, bilaga 4).
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark, med undantag för gödsling av åkermark med handelsgödsel.

Ovanstående föreskrifter under punkt A8 ska inte utgöra hinder för framförande av motordrivet fordon i samband med jordbruks- och betesdrift. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för skötsel och underhåll av väg och vägdiken i reservatet. Ovanstående föreskrifter ska inte heller utgöra hinder för underhåll och skötsel av ledningsrätt som går igenom reservatet.

Nya jakttorn eller siktgator får endast uppföras/röjas efter samråd med länsstyrelsen och i enlighet med de anvisningar som länsstyrelsen då lämnar. Krav på samråd gäller även i de fall då ett befintligt jakttorn flyttas till ny plats.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. anläggande av parkeringsplats.
3. anläggning och underhåll av friluftsanordningar samt uppsättning av informationstavlor.
4. skötsel i form av avveckling av ung gran mm.
5. friställning av lövträd samt tillskapande av död ved.
6. betesdrift.
7. genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

2017-06-21

511-1363-2013

C Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
2. skada, plocka eller samla in växter, svampar eller lavar. Bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov är dock tillåtet.
3. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

5. anordna lägerverksamhet.
6. anordna tävlingar.

Skötsel och förvaltning

Länsstyrelsen i Södermanlands län är förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter för naturreservatet.

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft utom föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, avd C, vilka gäller omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs i ortstidning och Södermanlands läns författningssamling.

Delar av området ingår i ett Natura 2000-område och därför gäller tillståndsplikt för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Inom reservatet finns en ledningsrätt som tillhör Vattenfall Östnät, som levererar el till boende i anslutning till reservatet. Ledningen var tidigare luftburen, men är numera nedgrävd.

Enligt artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) gäller bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

2017-06-21

511-1363-2013

SKÄLEN FÖR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Beskrivning av området

Området är beläget i den skogliga värdetrakten Kolmårdens skogar som är utpekad i Länsstyrelsens *Strategi för formellt skydd av skog i Södermanlands län* och utgörs av en mosaik av lövskog, blandskog, naturbetesmark och åker. Reservatet omfattar även en del av sjön Näsnaren, en oligotrof klarvattensjö med höga naturvärden. Asp är det trädslag som dominerar mest i området men med en ständig variation med många andra lövträd liksom inslag av gran. Ett visst kalkinslag finns och flera kalkgynnade arter har noterats i området. Ett mindre område i reservatets nordöstra del utgörs av barrblandskog med höga naturvärden. Det är framförallt den rika kärlväxt- och svampfloran knuten till lövskog och barrblandskog som utgör grund för områdets skyddsvärde. Totalt har 13 rödlistade arter och 33 signalarter hittats i området.

Bevarande av områdets värden

Karaktäristiskt för området är den rika lundfloran med god förekomst av arter som lungört, vårärt, underviol, svart trolldruva m.fl. Marksvampfloran är mycket rik och några riktigt sällsynta arter har noterats, bl.a. svart taggsvamp och bitter taggsvamp. Buskskiktet är bitvis mycket välutvecklat. I anslutning till gården Västra Kulltorp finns en fin naturbetesmark med många hävdarter såsom exempelvis jungfrulin, svinrot och stagg. För att områdets värden ska bevaras behövs åtgärder som gynnar den skyddsvärda kärlväxt- och marksvampfloran, såsom frihuggning av skyddsvärda träd och röjning av inväxande gran för att hindra att skogen sluter sig. Naturbetesmarken ska fortsatt hävdas med bete eller slåtter.

I skogsstyrelsens databas över nyckelbiotoper finns i Västra Kulltorp fem objekt registrerade med en sammanlagd areal av ca 12 ha. I området finns fynd av bitter taggsvamp och skrovlig taggsvamp, vilka ingår i åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (Rapport 5609). För dessa arters bevarande har Sverige ett särskilt ansvar och Södermanlands län är utpekad som en betydelsefull region för arterna.

Delar av reservatet ingår i ett Natura 2000-område (Hålvetten - Näsnaren, SE0220204). Reservatet berörs även av *Riksintresse naturvård* Hålvetten - Näsnaren, NRO 04-014, samt ingår i länets naturvårdsprogram från 1991: Sjöarna Näsnaren och Hålvetten med omgivningar (83-86, klass I).

Naturreseptatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

Ärendets handläggning

Dokumentation

Området Västra Kulltorp ingår i riksintresset Hålvetten-Näsnaren med omgivningar från Länsstyrelsens naturvårdsprogram 1991. I samband med dåvarande skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering i mitten av 1990-talet registrerades två nyckelbiotoper i området. Under åren 2003-2005 gjorde Länsstyrelsen och skogsstyrelsen flera ytterligare inventeringar i området vilket resulterade i att ytterligare två nyckelbiotoper registrerades. År 2008 tillkom ännu en mindre nyckelbiotop. I jordbruksverkets ängs- och

betesmarksinventering (2002) bedömdes betesmarken som vacker naturbetesmark med flera typiska hävdarter. Området omfattar även en liten del av sjön Näsnaren, som ingår i Natura 2000-området Hålvetten-Näsnaren (SE0220204).

Reservatsbildningen

I och med en stor markutbytesaffär med Sveaskog 2010 (det s.k. Sveaskogspaketet), där även allmänningar hade möjlighet att få utbytesmark, öppnades en möjlighet att bilda reservat av ett antal värdefulla områden, varav Västra Kulltorp var ett. Värdering av området genomfördes våren 2013 och en överenskommelse om köp undertecknades av båda parterna våren 2014. I samband med detta genomförde Lantmäteriet på uppdrag av Länsstyrelsen markering och inmätning av områdets yttergränser. Gränserna målades 2014.

Remiss

Förslaget till beslut sändes den 28 februari 2017 på remiss till sakägare och andra berörda. Yttranden har inkommit till Länsstyrelsen från Skogsstyrelsen, Sveriges Geologiska Undersökning, Havs- och Vattenmyndigheten och Svenska Frisksportförbundet, där ingen har något att invända mot det framlagda förslaget till beslut och skötselplan.

Botaniska sällskapet i Stockholm ställer sig positiva till bildandet av naturreservatet Västra Kulltorp och har inkommit med några mindre påpekanden och synpunkter. Dessa har delvis inarbetats i beslut och skötselplan.

Ägaren till grannfastigheten Kulltorpsstugan 1:2 erinrar om en grävd färskvattenbrunn i reservatsområdet tillhörande fastigheten. Denna fanns inte med i den ursprungliga fastighetsförteckningen men är nu omnämnd i beslutet. Dessutom inkom önskemål från samma fastighetsägare om att förtydliga att deras elcentral, med Vattenfall som leverantör, även den ligger inom reservatsområdet och att ledningen från denna gjordes om från luftburen till markbunden i samband med en renovering av fastigheten. Detta har nu förtydligats i beslutet. Ytterligare en synpunkt gällde en flytbrygga (gemensam med Kulltorpsstugan 1:3) som anlades 2006 med muntligt tillstånd från den tidigare fastighetsägaren Jönåkers häradsallmänning. Detta ärende har överlämnats till Länsstyrelsens strandskyddshandläggare.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, exploateringar, andra arbetsföretag eller anläggningar inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför enligt Länsstyrelsens uppfattning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att bildandet av ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken samt med Katrineholms kommuns översiktsplan.

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda beslutar Länsstyrelsen att förklara aktuellt område som naturreservat.

Hur man överklagar

Den som vill klaga över detta beslut ska skriva till regeringen, men skicka eller lämna skrivelsen till Länsstyrelsen, postadress: Länsstyrelsen i Södermanlands län, 611 86 NYKÖPING.

Skrivelsen ska ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var införd i ortstidning. I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och den ändring som begärs. Skriv namn, adress, telefonnummer och ärendets nummer.

Om ytterligare upplysningar önskas, kontakta Länsstyrelsen. Länsstyrelsen kommer att sända det överklagade beslutet vidare till Miljö- och energidepartementet för prövning, såvida Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Liselott Hagberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Anne-Li Fiskesjö, funktionschef Bo Westman, länsjurist Maria Pettersson samt naturvårdshandläggare Tove von Euler deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Liselott Hagberg

Tove von Euler

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta från Lantmäteriet*
4. Fastighetsförteckning*

* Upprättad före fastighetsbildning

BESLUT

Datum

2017-06-21

Diarienummer

511-1363-2013

8 (8)

Länsstyrelsens beslut
om naturreservatet
Västra Kulltorp.
Dnr 511-1363-2013,
2017-06-21

Skötselplan för naturreservatet Västra Kulltorp

Foto: Tove von Euler

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Översikt

Området utgörs av en mosaik av olika naturtyper med åker, betesmark och skogar med ädellövinslag. I lövskogsområdena finns en rik lundvegetation och flera sällsynta svamparter. I reservatet ingår även en del av sjön Näsnaren, vilken omfattas av Natura-2000. Storleken på området är 89 ha, varav 54,1 ha är landareal.

Uppgifter om naturtyper, arter och bevarandevärden

Uppskattade arealer av naturtyper*:

- Skogsmark	Ca 31,2 ha, varav 31,2 ha produktiv
Triviallövskog	Ca 8,7 ha
Lövblandad barrskog	Ca 8,3 ha
Ungskog inklusive hyggen	Ca 4,6 ha
Ädellövskog	Ca 3,6 ha
Triviallövskog med ädelinslag	Ca 3,2 ha
Granskog	Ca 2,4 ha
Barrblandskog	Ca 0,3 ha
Tallskog	Ca 0,1 ha
- Sjöar och vattendrag	Ca 34,9 ha
- Odlad mark	Ca 12,8 ha
- Övrig öppen mark	Ca 5,7 ha
- Betesmark	Ca 2,9 ha
- Våtmark	Ca 1,4 ha

TOTALT 89 ha

Natura 2000-naturtyper

- **Oligotrofa mineralfattiga sjöar i slättnområden (3110)

ÅGP-arter

- Bitter taggsvamp (*Sarcodon fennicus*)
- Skrovlig taggsvamp (*Sarcodon scabrosus*)

Prioriterade bevarandevärden

- Naturtyper	- Ädellövskog, naturbetesmark
- Strukturer (landskapselement)	- Gamla barr- och lövträd, torrträd, lågor
- Växt- och djursamhällen	- Svampar, kärlväxter
- Arter	- Bitter taggsvamp
- Friluftsliv	- Lättillgängligt för friluftsliv

* Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig naturtypskartering av skyddad natur)

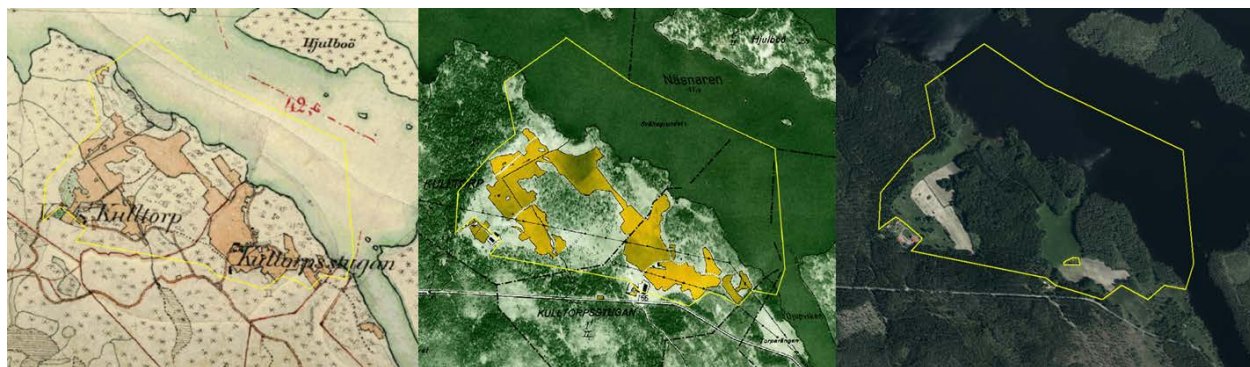
**Prioriterad naturtyp – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU

Naturgeografiska förhållanden

Området tillhör den naturgeografiska regionen Tiveden-Tylöskogen-Kolmården och ligger inom den skogliga värdetrakten Kolmårdens skogar. Karakteristiskt för värdetrakten är större sammanhängande skogsområden med mindre odlingsmarker insprängda. Berggrunden utgörs dels av sur, vulkanisk bergart med gnejs och skiffer, dels av kvarts- och fältspatrika bergarter. Kalkberggrund finns i närheten av området och jordtäcket består huvudsakligen av kalkrik morän, vilket avspeglas i områdets svamp- och kärlväxtflora. Reservatet omfattar även en del av sjön Näsnaren, en oligotrof sprickdalssjö med höga naturvärden. Näsnaren är i liten grad utsatt för mänsklig påverkan och har en hög biologisk funktion. Sjön är långgrund och starkt flikig med branta stränder och långgrunda bottnar dominerade av grus, sten och block. Den har ett för regionen ovanligt högt siktdjup - 6,2 m. Vattenvegetationen är sparsam, med undantag för vissa vikar där näringstillgången är relativt hög.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området har en lång historia av småskaligt jordbruk, med fossil åker och odlingsrösen. Både häradskartan från början av 1900-talet och den ekonomiska kartan från 1950-talet visar att området tidigare varit mer öppet och att arealen åkermark varit större (Figur 1). Idag utgörs området av en mosaik av framförallt lövblandskog, betesmark och åkermark. Delar av den gamla åkermarken används idag som betesmark och vissa delar är planterade med gran. I anslutning till gården Västra Kulltorp finns en fin naturbetesmark med många hävdgynnade arter, exempelvis jungfrulin, svinrot och stagg.

Figur 1. Kartor som visar områdets utveckling de senaste 100 åren: a) Häradskartan, 1898, b) Ekonomiska kartan 1956, c) Ortofoto Lantmäteriet 2016.

Biologiska bevarandevärden

Det är främst de höga naturvärdena i löv- och barrblandskog som utgör grunden för områdets skyddsvärde. Asp är det trädslag som dominerar i området men med betydande inslag av många andra lövträd liksom gran och tall. Ädellövinslaget är på sina håll mycket framträdande, med olikåldriga bestånd av framförallt lind, ek och lönn, men även en del oxel. Utmärkande för området är den rika lundfloran med god förekomst av arter som lungört, vårärt, underviol, svart trolldruva m.fl. Några ovanliga och starkt minskande marksvampar har noterats, bl.a. bitter taggsvamp, orange taggsvamp och svart taggsvamp.

Även vedsvampfloran är intressant, med arter som kandelabersvamp, veckticka och vågticka. Vid ängs- och betesmarksinventeringen 2002 noterades flera hävdgynnade kärlväxter i betesmarken. Totalt har 13 rödlistade arter och 33 signalarter hittats i området.

Området ingår i ett kluster av värdefulla och skyddade områden med likartade naturvärden. Detta bidrar till en hög ekologisk funktionalitet, vilket innebär att skyddsvärda arter har goda förutsättningar att överleva, fortplanta sig och sprida sig i området framöver.

Tabell 1. Rödlistade arter, signalarter, fridlysta arter, Ängs- och betesmarksarter och ÅGP-arter (åtgärdsprogram för hotade arter) som registrerats i objektet. Notera att tabellen bygger på inventeringarna som finns i källförteckningen, samt länsstyrelsens egna inventeringar i samband med reservatsbildningen. Rödlistekategori följer Gärdenfors, U. (ed.) 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU. NT = nära hotad, VU = sårbar, EN = starkt hotad, CR = Akut hotad, S = signalart enligt Skogsstyrelsen, F= fridlysta arter, ÅoB=ängs- och betesmarksarter enligt Jordbruksverket. ÅGP = art som ingår i något av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för hotade arter.

Svenskt namn	Latinskt namn	Rödlistad/ S/ÅGP /fridlyst/ÅoB
Fjärilar		
Jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>	NT
Kärlväxter		
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S
Blåsuga	<i>Ajuga pyramidalis</i>	ÅoB
Ormrot	<i>Bistorta vivipara</i>	ÅoB
Hirsstarr	<i>Carex panicea</i>	ÅoB
Jungfru marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata ssp. maculata</i>	S/F/ÅoB
Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	S
Vanlig lundelm	<i>Elymus caninus var. caninus</i>	S
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Ängshavre	<i>Helictotrichon pratense</i>	ÅoB
Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	S/F
Vätteros	<i>Lathraea squamaria</i>	S
Vippärt	<i>Lathyrus niger</i>	S
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S
Ängsfryle/blekfryle/svartfryle	<i>Luzula multiflora/pallidula/sudetica</i>	ÅoB
Stagg	<i>Nardus stricta</i>	ÅoB
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	S/F
Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	S
Bockrot	<i>Pimpinella saxifraga</i>	ÅoB
Jungfrulinarter	<i>Polygala sp.</i>	ÅoB
Gullviva	<i>Primula veris</i>	F/ÅoB
Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	S
Skallrearter	<i>Rhinanthus sp.</i>	ÅoB
Svinrot	<i>Scorzonera humilis</i>	ÅoB
Ängsvädd	<i>Succisa pratensis</i>	ÅoB
Skogslind	<i>Tilia cordata</i>	S
Vanlig skogsalm	<i>Ulmus glabra ssp. Glabra</i>	CR
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S
Mossor		
Grov baronmossa	<i>Anomodon viticulosus</i>	S
Fällmossa	<i>Antitrichia curtipendula</i>	S
Guldlocksmossa	<i>Homalothecium sericeum</i>	S
Platt fjädermossa	<i>Neckera complanata</i>	S

Lavar		
Brun nållav	<i>Chaenotheca phaeocephala</i>	S
Svampar		
Veckticka	<i>Antrodia pulvinascens</i>	NT
Kandelabersvamp	<i>Artomyces pyxidatus</i>	NT
Hagfingersvamp	<i>Clavulinopsis helvola</i>	S
Kopparspindling	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	VU
Olivspindling	<i>Cortinarius venetus</i>	S
Kruskantarell	<i>Craterellus sinuosus</i>	S
Hasselticka	<i>Dichomitus campestris</i>	S
Korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	S
Orange taggsvamp	<i>Hydnellum aurantiacum</i>	NT
Zontaggsvamp	<i>Hydnellum concrescens</i>	S
Skarp dropptaggsvamp	<i>Hydnellum peckii</i>	S
Toppvaxskivling	<i>Hygrocybe conica</i>	S
Honungsvaxskivling	<i>Hygrocybe reidii</i>	S
Svavelriska	<i>Lactarius scrobiculatus</i>	S
Mandelriska	<i>Lactarius volemus</i>	S
Sepiavaxskivling	<i>Neohygrocybe ovina</i>	VU
Luddticka	<i>Onnia tomentosa</i>	S
Barkticka	<i>Oxyporus corticola</i>	S
Svartvit taggsvamp	<i>Phellodon connatus</i>	NT
Svart taggsvamp	<i>Phellodon niger</i>	NT
Gul fingersvamp	<i>Ramaria flava</i> s. lat.	S
Bitter taggsvamp	<i>Sarcodon fennicus</i>	VU/ÅGP
Skrovlig taggsvamp	<i>Sarcodon scabrosus</i>	NT/ÅGP
Vågticka	<i>Spongiporus undosus</i>	VU
Fåglar		
Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT
Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	NT
Järpe	<i>Tetrastes bonasia</i>	F
Kattuggla	<i>Strix aluco</i>	F

Kulturhistoriska värden

Västra Kulltorp har belägg från år 1573 och det finns en karta över gården daterad 1694 (figur 2), men ursprunget kan vara medeltida. Det finns inga registrerade gravar i närområdet vilket tyder på att Västra Kulltorp inte har förhistoriskt ursprung. I betesmarken i anslutning till gården finns idag spår av en gammal smedja, en rök och en jordkällare. En bit äldre landsväg, samt en småväg mellan torpen har också funnits enligt uppgift från tidigare markägare. Den gamla landsvägen syns fortfarande tydligt på vissa platser. Vid Kulltorpsstugan, som omringas av reservatet, finns spår av äldre bebyggelse i form av en husgrund av en ryggåsstuga, sannolikt från 1700-talets slut eller 1800-talets början (Björkvik 100:1). Även här finns spår efter en gammal smedja och en jordkällare. För ytterligare information om lämningen, se www.fornsok.se.

Figur 2. Historisk karta över Västra Kulltorp (Akt C8:65, Björkviks socken, kulltorp Västra 1, Geometrisk delination år 1694).

Värden för friluftsliv

Området är lätt att nå från intilliggande väg och besökare har möjlighet att uppleva ett äldre kulturlandskap och en fin vy över sjön. Flera stigar och äldre vägar finns i området, som också lämpar sig för t.ex. ridning, fågelskådning och svampplockning.

PLAN FÖR OMRÅDETS SKÖTSEL

Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatets skötsel är att bevara och utveckla den biologiska mångfald som är knuten till trivial- och ädellövskog, barrblandskog och naturbetesmark. Framförallt ska den rika lundväxt- och svampfloran bevaras. Strukturer ska finnas i form av stående och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier och det ska finnas förutsättningar för föryngring av värdefulla träddarter. Det ska även finnas lämpliga träd för hålhäckande fåglar.

Naturreservatet är indelat i skötselområden som utgår från de bevarandemål och de skötselåtgärder som ska utföras för respektive område. För karta över skötselområden och friluftsliv, se bilaga 2.1.

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Generella riktlinjer och åtgärder

Områdets karaktär ska bevaras och utvecklas genom åtgärder som exempelvis frihuggning av vidkroniga träd och borttagande av inväxande gran. Bete bibehålls som störningsfaktor.

Prioriteringar:

- I första hand prioriteras åtgärder som gynnar arter knutna till äldre lövskog och barrblandskog, t.ex. frihuggning av skyddsvärda träd och röjning av planterad eller inväxande gran. Artspecifika åtgärder bör tillämpas för att gynna särskilt skyddsvärda marksvampar. Gräsmarkerna ska hållas öppna genom bete eller slåtter och åkermarken ska brukas.
- I andra hand prioriteras åtgärder som extensivt skogsbete eller betesliknande åtgärder för att gynna den skyddsvärda markfloran.

Skötselområde 1: Triviallövskog med ädelinslag (ca 30 ha)

Beskrivning

Skötselområdet utgörs av fyra delområden, två större och två mindre. Stora delar av området har tidigare betats eller slåtrats, men området har nu övergått i sluten lövblandskog. Det dominerande trädslaget är asp av varierande ålder och många träd är riktigt gamla och bevuxna med flera moss- och lavararter. Flera aspar har också bohål för fåglar. Det finns även ett påtagligt inslag av lind och hassel. Övriga trädarter är björk, gran, tall, ask, ek, lönn, oxel, rönn, hägg, vildapel och sälg. I buskskiktet förekommer en, skogstry, måbär, olvon, brakved och viden. Fältskiktet är av lundkaraktär med förekomst av lungört, vårärt, blåsippa, vispstarr mm. Död ved förekommer sparsamt i form av torrträd, högstubbar och lågor.

Bevarandemål

Målet är en flerskiktad triviallöv- och ädellövskog med goda markförhållanden och en rik lundflora. För att gynna hålhäckande fåglar, samt vedlevande insekter och svampar ska död ved finnas i form av torrträd och lågor i olika nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder

Äldre skyddsvärda träd ska frihuggas vid behov. Punktvisa åtgärder för att ge utrymme åt grova, vidkroniga träd och för att skapa ljusförhållanden som bidrar till att behålla markskiktets lundartade karaktär, såsom ringbarkning av omgivande träd samt röjning av inväxande gran, ska utföras. Död ved skall huvudsakligen lämnas i området, men visst uttag av granvirke kan göras i samband med skötsel. I områden där ädellövträden hunnit etablera sig ska möjligheter till skogsbete undersökas.

2017-06-21

511-1363-2013

Skötselområde 2: Lövblandad barrskog (ca 0,7 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet utgörs av ca 100-årig lövblandad barrskog med en rik marksvampflora. Kalkgynnade arter som orange taggsvamp, blåsippa och tibast vittnar om inslag av kalk i marken. Flera rödlistade svamparter, t.ex. bitter taggsvamp och svart taggsvamp, har noterats i området. Död ved finns sparsamt i form av torrträd och lågor.

Bevarandemål

Målet är att bevara områdets höga naturvärden knutna till äldre barrskog med lång kontinuitet. Ett rikt inslag av lövträd ska förekomma. En och hassel ska förekomma i området.

Skötselåtgärder

Punktinsatser för att bevara områdets värdefulla markförhållanden, såsom plockhuggning och lättare störning av markskiktet, ska utföras vid behov. Om möjlighet finns ska skogsbete tillämpas för att gynna kärlväxt- och marksvampfloran. Äldre värdefulla träd ska frihuggas vid behov och död ved ska lämnas kvar i området.

Skötselområde 3: Yngre granskog med lövinslag (ca 4,6 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet består av två delområden med yngre planterad gran och inslag av lövträd.

Bevarandemål

Målet är en förnygring med triviallövskog. Gran ska förekomma i området, men inte tillåtas att ta över.

Skötselåtgärder

Initialt ska all planterad gran avvecklas för att ge plats åt uppväxande triviallövskog. Inväxande gran ska fortlöpande hållas efter för att behålla skogens lövvärden.

Skötselområde 4: Tidigare åker (ca 1,5 ha)*Beskrivning*

Skötselområdet utgörs av tre mindre delområden som tidigare brukats som åkermark och som nu är på väg att växa igen.

Bevarandemål

Målet är att återskapa mindre, öppna inslag i landskapsbilden, vilket bidrar till områdets mosaikartade karaktär.

Skötselåtgärder

Initialt ska området röjas och all gran ska tas bort. Ytorna ska därefter hållas öppna genom återkommande röjningsåtgärder, t.ex. betesputs eller bete.

Skötselområde 5: Betesmark (ca 6,0 ha)*Beskrivning*

I anslutning till gården Västra Kulltorp finns en fin gammal naturbetesmark med många hävdarter, exempelvis jungfrulin, svinrot och stagg. Betesmarken sträcker sig norrut över gammal åkermark och strandäng fram till vattenbrynet.

Bevarandemål

Målet är att bevara en öppen naturbetesmark med typiska hävdgynnade arter.

Skötselåtgärder

Alla betesfällor ska betas med tillräckligt antal betesdjur för att vegetationen ska bli så väl avbetad att ingen skadlig förna ansamlas efter betessäsongen. Betestrycket får dock inte vara så hårt att grässvålen blir söndertrampad. Uppslag av sly ska röjas vid behov. Stängsel ska hållas i gott skick.

Skötselområde 6: Åkermark (ca 11 ha)*Beskrivning*

Åkermark.

Bevarandemål

Målet är öppen åkermark med hållbart åkerbruk.

Skötselåtgärder

Marken ska brukas genom traditionellt åkerbruk, utan kemiska bekämpningsmedel, eller genom bete. Befintliga diken ska underhållas.

Skötselområde 7: Del av sötvattensjö (ca 36 ha)*Beskrivning*

Området omfattar en del av sjön Näsnaren, som har Nyköpingsån som avrinningsområde. Sjön är 8,2 km² och ingår i Natura 2000-området Hålvetten-Näsnaren (SE0220204). Näsnaren är starkt flikig och omges av branta stränder med mycket långgrunda bottnar dominerade av grus, sten och block. Vattenvegetationen är sparsam och domineras av vass, säv, smalkaveldun, sjöfräken, gul näckros och olika natearter. Fiskar som uppges förekomma är stensimpa (N2000-art), gädda, abborre, ål och vitfisk. Flodkräfta planterades in under den senare delen av 1920-talet, men idag finns signalkräfta i sjön. Vid en bottenfauna-undersökning hittades flera föroreningskänsliga arter av sländor. I sjön bildar ett 30-tal öar och skär en insjöskärgård av stor betydelse för bland annat fågellivet. Här häckar ca 15 fågelarter, bl a storlom, fiskgjuse, mindre strandpipare, fisktärna, fiskmå och häger.

Bevarandemål

Syftet enligt Natura 2000-områdets bevarandeplan är att bevara den näringsfattiga miljön med det karakteristiska växt- och djurlivet. Vattenkvaliteten ska inte försämrats och växter och djur ska ha möjlighet att finnas kvar i minst nuvarande omfattning.

Skötselåtgärder

Ingen skötsel planeras för närvarande i området.

Friluftsliv*Beskrivning*

Området lämpar sig väl för friluftsliv och det är lätt att ta sig runt i området via stigar och äldre bruksvägar. Besökare kan uppleva det äldre kulturlandskapet och dess värdefulla naturmiljöer och arter. Från stranden har man en fin vy över sjön.

Bevarandemål

Informationstavlor ska finnas på lämpliga platser. Det ska finnas en parkeringsplats i anslutning till reservatet och framkomliga stigar ska finnas i området. Parkering, gränsmarkeringar och informationstavlor ska vara i gott skick.

Skötselåtgärder

Anläggning och underhåll av parkeringsplats och informationstavlor. Röjning av äldre vägar och befintliga stigar och ska utföras och gränsmålningar ska förnyas vid behov (Se karta över skötsel och friluftsliv, bilaga 2.1).

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte i beslutet.

UPPFÖLJNING**Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder genomförts. Uppföljningen ska sedan ligga till grund för eventuell omprövning av skötselplanen.

Uppföljning av bevarandemål

Ett tredje dokument tas fram i samband med bildandet av naturreservatet. Dokumentet är en uppföljningsplan med målindikatorer för de olika bevarandemålen. Uppföljningen av bevarandemål sker i enlighet med instruktioner från Naturvårdsverket.

Kostnader och finansiering

Skötselåtgärder bekostas av förvaltaren. Uppföljningen bekostas av Naturvårdsverkets anslag för skötsel av skyddad natur.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Plats	Prioritet
Röjning av inväxande gran och friställning av grova, skyddsvärda träd och yngre ädellövträd.	Snarast, sedan vid behov	Skötselområde 1	1
Åtgärder för att gynna skyddsvärda arter knutna till äldre barrskog	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 2	1
Bete eller putsning av igenväxande åker	Årligen	Skötselområde 4	1
Bete	Årligen	Skötselområde 5	1
Åkerbruk	Årligen	Skötselområde 6	1
Avveckling av planterad gran för lövföryngring	Inom 5 år	Skötselområde 3	2
Extensivt skogs bete	Inom 5 år, sedan fortlöpande	Skötselområde 1 och 2	2
Informationsskyltar	Inom 5 år	Se skötselplanekarta, bilaga 2.1	1
Anläggande av P-plats	Inom 5 år	Se skötselplanekarta, bilaga 2.1	1
Underhåll av gränsmarkeringar och stigar	Vid behov	Hela reservatet	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	Hela reservatet	1
Uppföljning av bevarandemål	Vart 6/12/24:e år	Hela reservatet	1

Källförteckning

Akt C8:65, Björkviks socken, kulltorp Västra 1, Geometrisk delination år 1694.
 Art databanken, SLU. 2016-09-28. Uttag ur databasen artportalen (www.artportalen.se)
 Gärdenfors, U. (ed.) 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
 Lantmäteriet. *Ekonomiska kartan över Sverige*. Kartlagd år 1956.
 Lantmäteriet. *Häradskarta*. Kartlagd åren 1898-99.
 Lantmäteriet, 2013. *Fastighetsförteckning naturreservatet Västra Kulltorp*.
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. Bevarandeplan för Natura 2000-område Hålvetten-Näsnaren (SE0220204), Katrineholms kommun. 511-9999-2004.
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands natur, Naturvårdsplan. Objekt nr. 83-86 (klass I).
 Länsstyrelsen i Södermanlands län. Ängs- och betesmarksinventeringen, 2002-2004. Utdrag ur databasen TUVÅ. 2005.
 Naturvårdsverket. 2006. Åtgärdsprogram för rödlistade fjälltaggsvampar. Rapport 5609.
 Nitare, J. 2001. *Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog: flora över kryptogamer*. (1. uppl.) Jönköping: Skogsstyrelsens förlag.

2017-06-21

511-1363-2013

Riksantikvarieämbetets fornminnesinformationssystem, FMIS. Uttag ur databas 2016-09-28.
Riksarkivet, 2013. Det medeltida Sverige. Band 2 SÖDERMANLAND: 3 Jönåkers härad, Nyköpings stad.
Skogsstyrelsen. Nyckelbiotopsinventering, utdrag ur databas 2016.
Sveriges Geologiska undersökning. 1986. Jordartskartan. Digital utgåva.

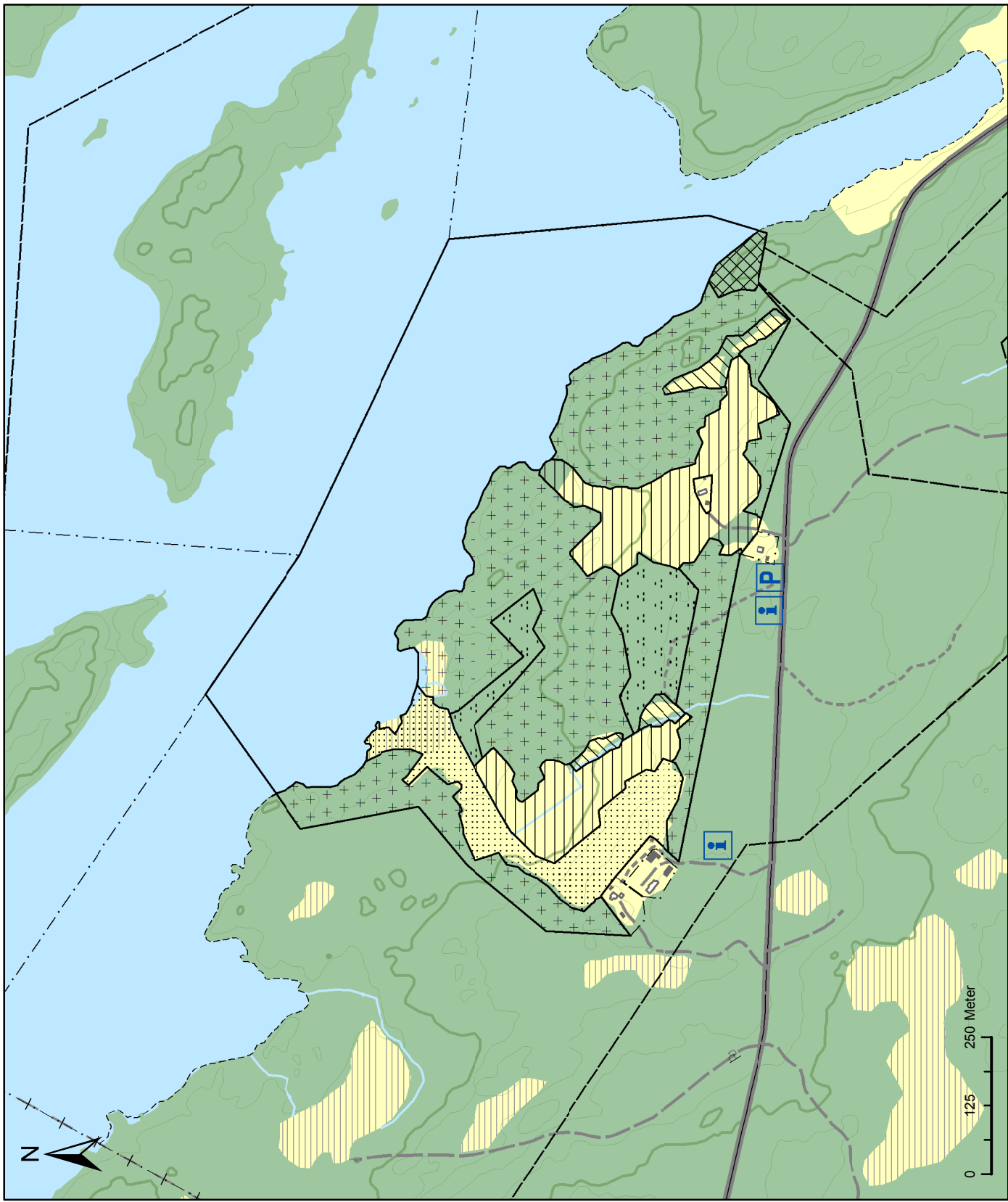
Bilagor

2.1. Skötsel- och friluftslivskarta

Skötsel- och friluftslivskarta

Bilaga 2.1

Länsstyrelsens beslut
om naturreservatet Västra Kulltorp.
Dnr 511-1363-2013,
2017-06-21

Informationstavla

Parkering

1 Triviallövskog med ädelinslag

2 Barrblandskog

3 Yngre granskog

4 Tidigare åker

5 Betesmark

6 Åkermark

7 Sjö

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Länsstyrelsen Södermanland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan